

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. จากสมมุติฐานข้อแรก ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่าหัวข้อเรื่องภาษาไทยสาขาประมงที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องหนังสือภาษาไทยนั้นมีอยู่น้อยและไม่ครอบคลุมความก้าวหน้าใหม่ ๆ ในสาขาประมง

จากผลการสำรวจหัวข้อเรื่องภาษาไทยสาขาประมงที่มีอยู่ในหนังสือคู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องหนังสือภาษาไทย 3 เล่ม คือหนังสือคู่มือการให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย หนังสือคู่มือการให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และหนังสือคู่มือการให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยของคณะอนุกรรมการกลุ่มวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ผลปรากฏว่า หัวข้อเรื่องภาษาไทยสาขาประมงมีในหนังสือคู่มือการให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย มีจำนวน 51 หัวข้อเรื่อง จากหัวข้อเรื่องทั้งหมดจำนวน 3,264 หัวข้อเรื่อง หรือประมาณร้อยละ 1.6 ของหัวข้อเรื่องทั้งหมด สำหรับหนังสือคู่มือการให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีจำนวน 34 หัวข้อเรื่อง จากหัวข้อเรื่องทั้งหมด 2,834 หัวข้อเรื่อง หรือประมาณร้อยละ 1.2 ของหัวข้อเรื่องทั้งหมด ส่วนหนังสือคู่มือการให้หัวข้อเรื่องของคณะอนุกรรมการกลุ่มวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีจำนวน 43 หัวข้อเรื่อง จากจำนวนเรื่องทั้งหมด 5,801 หัวข้อเรื่อง หรือประมาณร้อยละ 0.7 ของหัวข้อเรื่องทั้งหมด

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่าหัวข้อเรื่องภาษาไทยสาขาประมงที่มีในหนังสือคู่มือการให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยทั้ง 3 เล่มมีเพียง 128 หัวข้อเรื่องจากจำนวนหัวข้อเรื่องทั้งหมด 11,899 หัวข้อเรื่อง หรือประมาณร้อยละ 1.1 ของหัวข้อเรื่องภาษาไทยทั้งหมดเท่านั้นสอดคล้องกับการวิจัยเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องภาษาไทยทั้งหมดในปรัทัศน์วรรณกรรม

หัวข้อเรื่องส่วนใหญ่ในคู่มือการให้หัวข้อเรื่องภาษาไทยนั้นเป็นหัวข้อเรื่องทั่วไป ส่วนหัวข้อเรื่องเฉพาะหรือหัวข้อเรื่องที่เป็นศัพท์วิชาการด้านประมงมีน้อยมาก ด้วยเหตุนี้จึงเป็นปัญหาเกี่ยวกับ

บรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการที่จะต้องกำหนดหัวเรื่องชั้นใช้เองในห้องสมุดของคนแต่ละแห่ง ซึ่งทำให้การกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยด้านประมงของแต่ละห้องสมุดแตกต่างกันไป แต่บรรณารักษ์ที่มีหน้าที่ในการกำหนดหัวเรื่องชั้นใช้ในห้องสมุดของคนนั้นต่างก็มีวัตถุประสงค์ในการกำหนดหัวเรื่องชั้นใช้คือ ต้องการสื่อความหมายเนื้อหาในหนังสือ และเอกสารให้ผู้ผู้ใช้เข้าใจและสะดวกรวดเร็วในการศึกษาค้นคว้า

2. จากสมมุติฐานข้อที่ 2 คือ หัวเรื่องภาษาไทยสาขาประมง ที่บรรณารักษ์กำหนดชั้นใช้ไม่สอดคล้องกับศัพท์ทางวิชาการที่นักวิชาการประมงนำมาใช้ค้นผู้วิจัยจึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม มี 2 กลุ่ม คือ นักวิชาการและบรรณารักษ์กลุ่มละ 70 คน รวมทั้งหมด 140 คน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มมีระดับการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป จากผลการวิจัยสรุปผลได้ดังนี้ คือ:-

2.1 ผลจากการให้บรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการของห้องสมุดเฉพาะทางการประมง ห้องสมุดวิทยาลัยเกษตรกรรม ห้องสมุดวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาที่มีคณะเกษตร และห้องสมุดของวิทยาลัยที่มีการเรียนการสอนทางด้านการประมงและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องมีจำนวน 70 คน และนักวิชาการประมงอีกจำนวน 70 คน ได้แสดงความคิดเห็นในการเลือกใช้หัวเรื่องภาษาไทยสาขานั้น ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ จะแสดงความคิดเห็นกันเกือบทั้งหมด ซึ่งมีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 90 ของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

2.2 หัวเรื่องที่ผู้วิจัยเสนอให้ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 2 กลุ่ม มีทั้งหมด 307 หัวเรื่อง ซึ่งเป็นหัวเรื่องที่รวบรวมมาจาก 5 แหล่ง คือ:-

(ก) หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยพ.ศ.2525 จำนวน 51 หัวเรื่อง

(ข) หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทยของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 34 หัวเรื่อง

(ค) หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย ของคณะอนุกรรมการกลุ่มวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 43 หัวเรื่อง

(ง) หัวเรื่องที่บรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะของการประมง 5 แห่ง กำหนดชั้นใช้ จำนวน 307 หัวเรื่อง

(จ) หัวเรื่องที่รวบรวมจากหนังสือ เอกสาร และครรชนวารสารทางการประมง ที่นักวิชาการกำหนดขึ้นใช้จำนวน 220 หัวเรื่อง ซึ่งหัวเรื่องเหล่านี้มีบางหัวเรื่องที่ซ้ำกับหัวเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนดใช้และหัวเรื่องในหนังสือคู่มือการให้หัวเรื่องภาษาไทยสำหรับหนังสือภาษาไทยทั้ง 3 เล่ม ที่รวบรวมมา

ในจำนวนหัวเรื่องทั้งหมด 307 หัวเรื่อง สรุปลักษณะการใช้คำในหัวเรื่องได้ดังนี้:-

- ก. หัวเรื่องที่มีคำว่า "การ" นำหน้า เช่น "การตกปลา", "การชาดน้ำ", "การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง"
- ข. หัวเรื่องที่ใช้คำเชื่อม "และ", "กับ" และบุพบทอื่น ๆ เช่น "การประมงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ"
- ค. หัวเรื่องที่ใช้คำเสริมกลางคำ ได้แก่ "การ, "ทาง" เป็นต้น เช่น "เทคโนโลยีการประมง", "ธรณีวิทยาทางทะเล"
- ง. หัวเรื่องที่มีความแตกต่างในด้านความทันสมัยของหัวเรื่อง เช่น "สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ", "มลพิษทางสภาวะแวดล้อม"
- จ. หัวเรื่องที่มีการกลับคำเช่น "ปลา,การเลี้ยง", "ปลา,การเก็บน้ำเชื้อ"
- ฉ. หัวเรื่องที่มีหัวเรื่องย่อยประกอบเช่น "ปลา-อนุกรมวิธาน" "ปลา-การเพาะเลี้ยง", "ปลา-การเจริญเติบโต"

จากผลการศึกษาปรากฏว่า หัวเรื่องที่ผู้วิจัยรวบรวมมาส่วนใหญ่บรรณารักษ์เห็นว่าเหมาะสม กล่าวคือมีหัวเรื่องจำนวนร้อยละ 86.6 จากหัวเรื่องทั้งหมดที่บรรณารักษ์มีความคิดเห็นว่าเป็นหัวเรื่องที่เหมาะสม ในระดับความถี่ร้อยละ 80 ขึ้นไปของผู้ตอบทั้งหมด สำหรับนักวิชาการนั้นมีความคิดเห็นว่าเป็นหัวเรื่องที่เหมาะสมในอัตราร้อยละ 71.0 ของหัวเรื่องทั้งหมดในระดับความถี่ร้อยละ 80 ขึ้นไป

หัวเรื่องที่นักวิชาการเห็นว่าเป็นหัวเรื่องที่เหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก ก็มีผู้ตอบเกินร้อยละ 90 ของผู้ตอบทั้งหมด มีทั้งหมด 203 หัวเรื่อง หรือร้อยละ 66 ของหัวเรื่องทั้งหมด

จะเห็นได้ว่าหัวข้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นหัวข้อเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามแบบคำผสมและเป็นคำที่นักวิชาการคุ้นเคย สอดคล้องกับการวิจัยของ อุบลวรรณ ปิติพัฒน์โมสิต และ คาราวรรณ เจียมเพิ่มพูน

เมื่อพิจารณาแหล่งที่มาของหัวข้อเรื่อง จำนวน 203 หัวข้อเรื่องแล้วผลปรากฏว่า หัวข้อเรื่อง ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับสูงได้แก่ หัวข้อเรื่องที่รวบรวมมาจากหัวข้อเรื่องที่บรรณารักษ์กำหนด ชี้ใช้ในห้องสมุดที่ทำการสำรวจและหัวข้อที่นักวิชาการกำหนดชี้ใช้ กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบ หัวข้อที่นักวิชาการกำหนดชี้ใช้กับหัวข้อที่บรรณารักษ์กำหนดชี้ใช้ในห้องสมุดที่ทำการสำรวจ แล้ว ปรากฏว่าในจำนวนหัวข้อเรื่อง 203 หัวข้อเรื่องนั้น หัวข้อที่นักวิชาการกำหนดชี้ใช้ตรงกับ หัวข้อที่บรรณารักษ์กำหนดชี้ใช้ในห้องสมุดจำนวน 136 หัวข้อเรื่อง หรือร้อยละ 67 ส่วนหัวข้อเรื่องจากคู่มือการกำหนดหัวข้อเรื่องหนังสือภาษาไทยทั้ง 3 เล่ม เมื่อเปรียบเทียบกับ หัวข้อที่รวบรวมมา 203 หัวข้อเรื่องนั้น ผลปรากฏว่ามีหัวข้อเรื่องที่ตรงกับหัวข้อเรื่องในหนังสือคู่มือ การใช้หัวข้อเรื่องของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จำนวน 37 หัวข้อเรื่อง หรือร้อยละ 18.2 ตรงกับหัวข้อเรื่องในหนังสือคู่มือการให้หัวข้อเรื่องของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวน 28 หัวข้อเรื่อง หรือร้อยละ 13.8 และตรงกับหัวข้อเรื่องในหนังสือคู่มือการให้หัวข้อเรื่องของคณะกรรมการกลุ่มวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการ ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 38 หัวข้อเรื่อง หรือร้อยละ 18.7

สำหรับหัวข้อเรื่องที่บรรณารักษ์เห็นว่าเป็นหัวข้อเรื่องที่เหมาะสมอยู่ในระดับสูงมาก คือมีผู้ตอบเกินร้อยละ 90 ของผู้ตอบทั้งหมด มีทั้งหมด 184 หัวข้อเรื่อง หรือประมาณร้อยละ 60 ของ หัวข้อที่รวบรวมมาทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักวิชาการประมงและบรรณารักษ์ ในการเลือกใช้หัวข้อที่เหมาะสมในระดับสูงแล้วจะเห็นได้ว่าบุคคลทั้ง 2 กลุ่มมีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันมากนัก

หัวข้อเรื่องที่ผู้วิจัยรวบรวมมา 307 หัวข้อเรื่อง นักวิชาการประมงและบรรณารักษ์มีความ คิดเห็นระดับเดียวกันจำนวน 167 หัวข้อเรื่องหรือคิดเป็นร้อยละ 54.4 ของหัวข้อเรื่องทั้งหมด หัวข้อเรื่อง จำนวน 167 หัวข้อเรื่อง ที่นักวิชาการประมงและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นระดับเดียวกันในระดับความถี่ ร้อยละ 90-100 มีจำนวนหัวข้อเรื่องสูงถึงร้อยละ 96.4 ของจำนวนหัวข้อเรื่องทั้งหมดที่บรรณารักษ์ และนักวิชาการมีความคิดเห็นในระดับเดียวกัน มีหัวข้อเรื่องเพียงร้อยละ 1.2 เท่านั้นที่บรรณารักษ์ และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นในระดับเดียวกันในระดับความถี่รวม 70-79

สรุปแล้วจะเห็นได้ว่ามีหัวเรื่อง 161 หัวเรื่องหรือคิดเป็นร้อยละ 96.4 จากจำนวน 167 หัวเรื่องที่บรรณารักษ์และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นในระดับเดียวกันในระดับความถี่ร้อยละ 30-100

ผลจากการรวบรวมหัวเรื่องที่บรรณารักษ์และนักวิชาการประมง มีความคิดเห็นในระดับเดียวกัน ผู้วิจัยได้แยกลักษณะของหัวเรื่อง ได้ 3 ลักษณะ ดังนี้ คือ:-

1. หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนาม โดยมีคำว่า "การ" นำหน้า เช่น คำว่า "การค้ำน้ำ" "การตกปลา" "การทอดน้ำ" "การระบายน้ำ" "การพัฒนาลุ่มน้ำ" เป็นต้น
2. หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามที่เป็นชื่อเฉพาะ เช่น คำว่า "กั้งคักแทน" "กั้งแช่บ้วย" "ฉมวก" "เค้ اتهเล" "ตะพานน้ำ" เป็นต้น
3. หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามแบบคำผสมทั่ว ๆ ไป ซึ่งผู้ใช้มักจะพบเห็นอยู่เสมอ เช่น คำว่า "จุลชีววิทยาของปลา" "จุลชีววิทยาประมง" "เครื่องมือจับสัตว์น้ำ" "ดินชายเลน" "ทะเลหลวง" "ท่าเรือประมง" "ทรัพยากรจากทะเล" เป็นต้น

สำหรับเรื่องที่บรรณารักษ์และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นต่างระดับกันที่จำนวน 140 หัวเรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 45.6 ของหัวเรื่องที่รวบรวมมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปลักษณะของหัวเรื่องที่บรรณารักษ์และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นต่างระดับกันได้ 3 ลักษณะ ดังนี้ คือ:-

1. หัวเรื่องที่มีลักษณะเป็นคำนามแบบคำผสมทั่ว ๆ ไป หัวเรื่องประเภทนี้มักจะพบในหนังสือและเอกสารทางด้านการประมง เช่น คำว่า "ปลาเบ็ด" "ปลาหน้าดิน" "ปะการังเทียม" เป็นต้น หัวเรื่องที่มีลักษณะนี้นักวิชาการประมงและบรรณารักษ์มีความคิดเห็นต่างกัน ในอัตราร้อยละ 50 ของจำนวน 140 หัวเรื่องที่บรรณารักษ์และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หัวเรื่องของบรรณารักษ์อยู่ในระดับความถี่ร้อยละ 25-95 และความคิดเห็นของนักวิชาการประมงอยู่ในระดับความถี่ร้อยละ 40-100 อาจจะเป็นเพราะว่าหัวเรื่องประเภทนี้ เป็นคำเฉพาะที่ใช้ในหนังสือและเอกสารทางด้านการประมงซึ่งนักวิชาการมักจะคุ้นเคยและพบเห็นอยู่เสมอ แต่บรรณารักษ์บางคนอาจจะไม่คุ้นเคยกับคำบางคำที่ใช้เป็นหัวเรื่องก็ได้

จากการสังเกตจากระดับความถี่ในการแสดงความคิดเห็นในการใช้หัวเรื่องประเภทนี้ จะเห็นได้ว่าบรรณารักษ์และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันมากนัก

2. หัวเรื่องที่ใช้การกลับคำ โดยมีเครื่องหมายจุลภาค " ," คั่นกลาง เช่นคำว่า "กบ, การเลี้ยง" "น้ำทะเล, ความเค็ม" "ปลา, การเก็บน้ำเชื้อ" เป็นต้น หัวเรื่องประเภทนี้ บรรณารักษ์และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นต่างกัน ในอัตราร้อยละ 15.7 ของจำนวน 140 หัวเรื่อง ที่บรรณารักษ์และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หัวเรื่องของบรรณารักษ์อยู่ในระดับความถี่ร้อยละ 75-90 ความคิดเห็นของนักวิชาการอยู่ในระดับความถี่เพียงร้อยละ 10-40 แสดงให้เห็นว่านักวิชาการประมงไม่นิยมใช้หัวเรื่องที่มีการกลับคำ เพื่อใช้ค้นหาหนังสือและเอกสารในห้องสมุด

3. หัวเรื่องใหญ่ที่มีหัวเรื่องย่อยประกอบ เช่น คำว่า "ปลา—การขยายพันธุ์" "ปลา—อนุกรมวิธาน" "ปลา—ลักษณะเพศ" เป็นต้น หัวเรื่องประเภทนี้ บรรณารักษ์และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นต่างกันร้อยละ 34.3 ของจำนวน 140 หัวเรื่อง ที่บรรณารักษ์และนักวิชาการประมงมีความคิดเห็นต่างกัน ความคิดเห็นของบรรณารักษ์เกี่ยวกับการใช้หัวเรื่องอยู่ในระดับความถี่ร้อยละ 55-95 ความคิดเห็นของนักวิชาการประมง อยู่ในระดับความถี่ร้อยละ 8-60

ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า นักวิชาการประมงส่วนใหญ่แล้วไม่นิยมใช้หัวเรื่องที่มีการกลับคำ หรือหัวเรื่องใหญ่ที่มีหัวเรื่องย่อยประกอบ เพื่อค้นหาหนังสือและเอกสารในห้องสมุด

นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้แยกกลุ่มหัวเรื่องที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่มีการใช้ในลักษณะที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้วิจัยได้ศึกษาถึงหัวเรื่องที่มีการกลับคำ หัวเรื่องใหญ่ที่มีหัวเรื่องย่อยประกอบ และหัวเรื่องที่เป็นค่านามแบบ คำผสมที่ใช้กันทั่ว ๆ ไป โดยมีหัวเรื่องที่ได้ศึกษาทั้งหมด 67 กรณี ซึ่งผลการศึกษารายกว่า หัวเรื่องที่นักวิชาการเลือกใช้กันส่วนใหญ่เป็นหัวเรื่องที่มีค่านามแบบคำผสมทั่ว ๆ ไป และไม่มีมีการกลับคำหรือใช้เครื่องหมายวรรคตอนใด ๆ ทั้งสิ้น ซึ่งมีถึงร้อยละ 91.7 สำหรับหัวเรื่องที่เหลือร้อยละ 8.3 หรือจำนวน 6 หัวเรื่องนั้นเป็นหัวเรื่องใหญ่ที่มีหัวเรื่องย่อยประกอบซึ่งได้แก่ หัวเรื่อง "กึ่งก้ามกราม-วิจัย" "กึ่งก้ามกราม-สถิติ" "สัตว์น้ำ-แง่เศรษฐกิจ" "สัตว์น้ำ-สถิติ" และ "แหล่งประมง-แผนที่" และหัวเรื่องที่ได้รับค่านามนิยมส่วนใหญ่เป็นหัวเรื่องที่รวบรวมมาจากหัวเรื่องที่นักวิชาการกำหนดขึ้นใช้และหัวเรื่อง

ที่สำรวจจากห้องสมุด 5 แห่ง สำหรับหัวข้อเรื่องที่ใช้การกลับคำ โดยมีเครื่องหมาย จุลภาค ",,"
กึ่งกลางไม่ได้รับการเลือกใช้จากนักวิชาการประมง

หัวข้อที่นักวิชาการเลือกใช้นี้จะเห็นได้ว่าหัวข้อเรื่องส่วนใหญ่เป็นคำนามแบบคำผสม หัว ๆ
ไปที่นักวิชาการคุ้นเคย และมักจะใช้เป็นหัวข้อในการค้นคว้าเรื่องในห้องสมุด ซึ่งคำที่นักวิชาการ
นำมาใช้กันในห้องสมุดส่วนมากแล้วเป็นหัวข้อที่ไม่มีลักษณะการใช้กลับคำหรือไม่มีหัวข้อ
ย่อยประกอบหัวข้อใหญ่ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่านักวิชาการได้พบเห็นคำดังกล่าวอยู่เสมอ
จึงคุ้นเคยที่จะใช้คำที่ตนพบเห็นบ่อยครั้งและเป็นคำที่ใช้กันเป็นประจำ ดังนั้นนักวิชาการจึงอาศัย
ความเคยชินกับคำที่พบเห็นมาใช้ในการค้นคว้าเรื่องในห้องสมุด สอดคล้องกับการวิจัยของ
อุบลวรรณ ปิติพัฒน์ โสภิต และ คาราวรรณ เฉียมเพิ่มพูน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาดังกล่าว ทำให้ทราบว่าในการเพิ่มเติมหัวข้อของบรรณารักษ์ส่วน
มากจะยึดหลักเกณฑ์ตามทฤษฎีของการกำหนดหัวข้อ หัว เรื่องที่กำหนดขึ้น จึงมีลักษณะการใช้
การกลับคำ หรือการใช้หัวข้อย่อยประกอบหัวข้อใหญ่ ส่วนผู้ใช้ห้องสมุดกลับเลือกใช้คำค้น
หัวข้อจากคำที่ตนคุ้นเคยและพบเห็นประจำ โดยไม่มีการกลับคำอย่างเช่นที่บรรณารักษ์กำหนด
ขึ้นใช้ ดังนั้นการใช้หัวข้อของผู้ใช้ห้องสมุดและบรรณารักษ์จึงไม่สอดคล้องกัน บรรณารักษ์ ก็
พยายามแก้ปัญหาโดยอาศัยบัตรโยงซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดเข้าถึงหัวข้อที่ตนต้องการได้

การศึกษารุ่นนี้ ในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องของผู้วิจัยนั้น ผู้วิจัยมิได้
เปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามเสนอหัวข้อเพิ่มเติมจากที่ได้เสนอให้ ดังนั้นการสำรวจครั้งนี้
จึงมีคำที่เป็นหัวข้อจำกัดเฉพาะที่ผู้วิจัยรวบรวมมาได้เท่านั้น

แต่อย่างไรก็ดี ผลของการศึกษารุ่นนี้ ได้ให้ข้อคิดสำหรับบรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์-
เลขหมู่และทำบัตรรายการหนังสือภาษาไทยว่าหัวข้อที่กำหนดขึ้นโดยใช้หลักตามทฤษฎีของการ
กำหนดหัวข้อ โดยใช้ลักษณะการกลับคำหรือการใช้หัวข้อย่อยประกอบหัวข้อใหญ่ นั้น ผู้ใช้
ห้องสมุดมักไม่นิยมเลือกใช้กัน ฉะนั้นจึงเป็นข้อคิดสำหรับบรรณารักษ์ในการกำหนดหัวข้อหนังสือ
ภาษาไทยว่าควรจะมีการกลับคำหรือไม่ และควรใช้หัวข้อย่อยประกอบหัวข้อใหญ่มากน้อยแค่ไหน

จากผลการศึกษานี้ทำให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการใช้หัวเรื่องของบรรณารักษ์และผู้ใช้ห้องสมุดทั้ง 2 กลุ่ม สำหรับงานวิจัยนี้ผู้วิจัยไม่ได้เสนอคำใดคำหนึ่งตายตัวเพื่อที่จะใช้เป็นหัวเรื่องในห้องสมุด แต่ขอเสนอหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงระดับความเหมาะสมที่จะเลือกใช้หัวเรื่องไว้ตามที่ปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้ คือ:-

- ก. หัวเรื่องที่มีผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นว่าเป็นหัวเรื่องที่เหมาะสมจำนวนระหว่าง 50-70 คน หรือประมาณร้อยละ 70 ขึ้นไปจัดว่าเป็นหัวเรื่องที่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก
- ข. หัวเรื่องที่มีผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นว่าเป็นหัวเรื่องที่เหมาะสมจำนวนระหว่าง 26-49 คน หรือประมาณ ร้อยละ 36.0-69.0 จัดว่าเป็นหัวเรื่องที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง
- ค. หัวเรื่องที่มีผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นว่าเป็นหัวเรื่องที่เหมาะสมจำนวนระหว่าง 0-25 คน หรือประมาณร้อยละ 0.0-35.0 จัดว่าเป็นหัวเรื่องที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น จะช่วยให้บรรณารักษ์แต่ละห้องสมุดได้ใช้ดุลยพินิจเลือกใช้หัวเรื่องในตารางที่ 1 ให้เป็นประโยชน์ต่อไป

ข้อคิดจากงานวิจัยครั้งนี้อีกประการหนึ่งก็คือ หัวเรื่องเป็นเครื่องมือที่สำคัญและมีประโยชน์ทั้งของบรรณารักษ์และผู้ใช้ห้องสมุด แต่ผู้ใช้ห้องสมุดนั้นจะใช้บัตรเรื่องเพื่อการศึกษา ค้นคว้ามากกว่าบรรณารักษ์ ดังนั้นในการกำหนดหัวเรื่องให้ได้ประสิทธิภาพนั้น บรรณารักษ์ควรจะศึกษาถึงผู้ใช้ห้องสมุดว่าจะใช้หัวเรื่องลักษณะใดบ้าง เพื่อจะได้ปรับปรุงการกำหนดหัวเรื่องให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากที่สุดซึ่งมีผลให้ผู้ใช้ห้องสมุดสามารถค้นหา เรื่องที่ตนต้องการได้โดยใช้บัตรรายการ

ความคิดเห็นของนักวิชาการประมงเกี่ยวกับหัวเรื่องที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน แต่มี
การใช้ในลักษณะที่แตกต่างกัน มี 60 หัวเรื่อง ที่ได้รับความนิยมในการเลือกใช้จาก
นักวิชาการ ดังนี้:-

กฎหมายการประมง	การเลี้ยงกุ้ง
การเก็บน้ำเชื้อปลา	การเลี้ยงกุ้งก้ามกรามในคอก
การเก็บรักษาปลาสด	การเลี้ยงกุ้งกุลาคำ
การเก็บรักษาสัตว์น้ำ	การเลี้ยงกุ้งทะเล
การขยายพันธุ์ปลา	การเลี้ยงปลา
การคัดเลือกพันธุ์ปลาน้ำจืด	การเลี้ยงปลาในกระชัง
การค้าสัตว์น้ำ	การเลี้ยงปลาในนาข้าว
การจัดการประมง	การเลี้ยงปลาแบบผสมผสาน
การจัดหมูกุ้ง	การเลี้ยงหอย
การจำแนกกุ้ง	การสำรวจสัตว์น้ำ
การเจริญเติบโตของปลา	การอนุบาลกุ้งก้ามกราม
การตรวจปลาสด	การอพยพย้ายถิ่นของปลา
การคิดเครื่องหมายกุ้งทะเล	กุ้งก้ามกราม—วิจัย
การคิดเครื่องหมายปูม้า	กุ้งก้ามกราม—สถิติ
การปรับปรุงพันธุ์ปลา	ความเค็มของน้ำทะเล
การแปรรูปสัตว์น้ำ	ชีวประวัติของปลา
การป้องกันและรักษาโรคกุ้ง	พ่อแม่ตัวของปลา
การเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกราม	นิเวศวิทยาของปลา
การเพาะเลี้ยงปลา	ประมงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ
การเพาะเลี้ยงไรน้ำ	ปัญหาการประมง
การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	พยาธิวิทยาของปลา
การแพร่กระจายสัตว์น้ำ	ฝูงปลา
การล่าปลา	ภาพเครื่องมือจับสัตว์น้ำ

รายชื่อปลา
 โรคกุ้งกุลาคำ
 โรคปลา
 ฤดูกาลไข่มุกทะเล
 ลักษณะเพศปลา
 ศัพท์บัญญัติทางการประมง
 ส่วนประกอบทางเคมีของเนอปลา
 สัตว์น้ำ—แง่เศรษฐกิจ
 สัตว์น้ำ—สถิติ
 สารละลายทางการแพทย์
 แหล่งประมง—แผนที่
 อนุกรมวิธานปลา
 อนุกรมวิธานหอย
 อาหารกุ้งกุลาคำ

หัวเรื่องที่เหมาะสมที่นักวิชาการร้อยละ 90 ขึ้นไปเห็นว่าเหมาะสมมี 203 หัวเรื่อง
 ดังต่อไปนี้:-

กฎหมายทะเล	การค่าน้ำ
กบ	การตกปลา
กระชัง	การต่อเรือ
กระชังอวน	การทคน้ำ
กระดานใส่หอย	การผสมเทียม
กะปิ	การพัฒนาลุ่มน้ำ
กั้ง	การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง
กั้งกระดาน	การระบายน้ำ
กั้งคักแตน	กุ้ง
กัลปังหา	กุ้งก้ามกราม

กึ่งกุลาคำ	ฉวมก
กึ่งกุลาลาย	ชาวประมง
กึ่งแซบ้วย	ชาวเรือ
กึ่งแซ่แข็ง	ชีววิทยา
กึ่งทะเล	ชีววิทยาของน้ำกร่อย
กึ่งผอย	ชีววิทยาทางทะเล
กึ่งหัวหวาน	ชีววิทยาประมง
เกลือปลา	ดอกไม้ทะเล
เกลือทะเล	กินชายเลน
ขอซุกปู	ตะกอนดิน
เขื่อน	ตะไคร่น้ำ
ไข่จะละเม็ด	ตะพานน้ำ
ไข่ปลา	เต่า
ไข่มุก	เต่าทะเล
คราดหอยแครง	เต้าน้ำจืด
เคย	ดุงเคย
เครื่องมือจับสัตว์น้ำ	ดุงโพงพาง
โครงการตลาดนัดพันธุ์ปลา	ทรัพยากรจากทะเล
โครงการนำร่องพันธุ์ปลาแบบประชา-	ทรัพยากรประมง
อาสา	ทะเล
โครงการประมงหมู่บ้าน	ทะเลสาบ
เงือก	ทะเลหลวง
จระเข้	ทะเลอาณาเขต
จุลชีววิทยาของปลา	ท่าเรือ
จุลชีววิทยาในทะเล	ท่าเรือประมง
จุลชีววิทยาประมง	ห่านปลา
จลินทรีย์	หุ้่นล่อปลา

เทคโนโลยีการประมง	ประมงระหว่างชาติ
ธรณีวิทยาทางทะเล	ประมงอวนลาก
นากุ้ง	ปลา
น่านน้ำ	ปลากัด
นาปลาสด	ปลาเค็ม
น้ำ	ปลาตู้
น้ำแข็ง	ปลาคู่น้ำจืด
น้ำทะเล	ปลาคู่น้ำเค็ม
น้ำปลา	ปลาน้ำกร่อย
น้ำเสีย	ปลาน้ำจืด
นิเวศวิทยา	ปลาปน
นิเวศวิทยาชายฝั่ง	ปลาเบ็ด
นิเวศวิทยาชายเลน	ปลารมควัน
บันไดปลา	ปลาสด
เบ็ด	ปลาหน้าดิน
เบ็ดกระบอก	ปะการัง
เบ็ดคัน	ปะการังเทียม
เบ็ดธง	ป่าชายเลน
เบ็ดราว	ปูเค็ม
เบ็ดแฉ่ว	ปูทะเล
ประกันภัยทางทะเล	เปลือกหอย
ประชากรปลา	โป๊ะ
ประมงทะเล	ผลิตภัณฑ์ประมง
ประมงน้ำกร่อย	ฝั่งทะเล
ประมงน้ำจืด	พันธุ์ไม้น้ำ
ประมงปลาผิวน้ำ	พาราสิต
ประมงพื้นบ้าน	พิษวิทยาในน้ำ

แพปลา	โรคสัตว์น้ำ
แพลงก์ตอน	ไรน้ำ
แพลงก์ตอนพืช	ลูกปลา
แพลงก์ตอนสัตว์	โล่คัน
ฟองน้ำ	วัชพืช
ฟาร์มในทะเล	วัชพืชน้ำ
ฟาร์มเลี้ยงปลา	วิทยาศาสตร์การประมง
ฟาร์มสัตว์น้ำ	วิทยาศาสตร์ทางทะเล
ไฟโคโลยี	เศรษฐศาสตร์ประมง
มลพิษ	สมุทรศาสตร์
มลพิษทางทะเล	สมุทรศาสตร์เคมี
มลพิษทางน้ำ	สมุทรศาสตร์ธรณี
มวลน้ำ	สมุทรศาสตร์ฟิสิกส์
มหาสมุทร	สหกรณ์ประมง
แมงกะพรุน	สะพานปลา
แมงดา	สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ
แมงดาทะเล	สัตว์ทะเล
แมลงในน้ำ	สัตว์น้ำ
มินวิทยา	สัตว์น้ำจืด
ระคบน้ำทะเล	สัตว์มีพิษ
เรือ	สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
เรือเครียค	สัตววิทยา
เรือประมง	สัตว์ใส
เรือผีหลอก	สารปฏิชีวนะ
เรือวนลาก	สารพาราควอท
เรือวนลากแค้นตะเข้	สารพิษ
โรคระบาดสัตว์น้ำ	สาหร่าย

สำหรับทะเล
สามโนประมง
หอย
แหล่งน้ำ
แหล่งประมง
อวน
อวนตั้งเก
อวนล้อมจับ
อวนล้อมซัง
อวนลอย
อวนลากคู่
อวนลากคานต่าง
อ่างเก็บน้ำ
อาร์ทีเมีย
อ่าวไทย
อาหารกระป๋อง
อาหารสัตว์
อุตสาหกรรมต่อเรือ
อุตสาหกรรมประมง
อุตสาหกรรมสัตว์น้ำ
อุทกศาสตร์

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอหัวเรื่องที่ตนคิดว่าเหมาะสมซึ่งหัวเรื่องนั้น ๆ ไม่มีในแบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ตอบจะได้เลือกกติกาค่าที่จะเป็นหัวเรื่องได้ตรงจุดเป้าหมายที่สุด ซึ่งผู้วิจัยอาจจะได้ข้อคิดในการกำหนดหัวเรื่องภาษาไทยเพิ่มขึ้นอีกก็ได้
2. ควรมีการศึกษาถึงประสิทธิภาพในการใช้หัวเรื่องของผู้ใช้ห้องสมุดแต่ละแห่ง ซึ่งเป็นการศึกษาถึงความสำเร็จของผู้ใช้ในการใช้หัวเรื่องจากบัตรเรื่องในห้องสมุด เช่น เมื่อผู้ใช้ห้องสมุดค้นบัตรเรื่องที่คำว่า "ปลาตู้" ผู้ใช้ห้องสมุดจะได้หนังสือที่ให้เนื้อหาตรงตามความต้องการหรือไม่ หนังสือที่ได้นั้นเนื้อหากว้างเกินไปหรือไม่ แต่ถ้าผู้ใช้ค้นหัวเรื่องจากคำว่า "ปลาตู้น้ำจืด" หรือ "ปลาตู้น้ำเค็ม" แล้วผู้ใช้จะได้หนังสือที่มีเนื้อหาเฉพาะยิ่งขึ้น เป็นการศึกษาเพื่อวัดประสิทธิภาพของหัวเรื่องที่กำหนดขึ้นว่ามีประโยชน์มากน้อยแค่ไหนต่อผู้ใช้ห้องสมุด
3. ควรมีการวิจัย เกี่ยวกับหัวเรื่องภาษาไทยในสาขาวิชาอื่น ๆ เช่น แพทยศาสตร์ ศิลป วิทยาศาสตร์ เพื่อห้องสมุดจะได้มีบัญชีหัวเรื่องในแต่ละสาขาวิชา ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับบรรณารักษ์ฝ่ายวิเคราะห์เลขหมู่และทำบัตรรายการต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์

1. บรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะสาขาประมง ควรมีการประชุมตกลงกันในการกำหนดหัวเรื่องเพิ่มเติมขึ้นใช้ เพื่อจะได้กำหนดหัวเรื่องให้เป็นแนวทางเดียวกัน
2. บรรณารักษ์ควรติดตามข่าวความเคลื่อนไหวทางวิชาการอยู่เสมอ เมื่อมีสิ่งพิมพ์ใหม่ ๆ เข้ามา ก็สามารถกำหนดหัวเรื่องขึ้นใช้ได้เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ แม้จะเป็นศัพท์ทางวิชาการก็ควรจะเป็นคำที่สั้น กะทัดรัด ชัดเจน และเฉพาะเจาะจงครอบคลุมเนื้อหาของหนังสือทั้งเล่มได้ และควรมีการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้ได้คำหรือวลีที่จะใช้เป็นหัวเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ควรทำบัตรโยงข้อความให้มากพอที่จะครอบคลุมหัวข้อเรื่องที่เกี่ยวข้อง และหัวข้อเรื่องที่ห้องสมุดไม่ได้ใช้

4. ห้องสมุดแต่ละแห่ง ควรมีการจัดทำบัญชีหัวข้อที่กำหนดขึ้นใหม่ไว้เพื่อสะดวกในการใช้และตรวจสอบ

5. ในห้องสมุดเฉพาะ ผู้ใช้ห้องสมุดจะได้ประโยชน์จากการใช้บัตรเรื่องกันข้อมูลมากที่สุด ฉะนั้นควรมีการสอนการใช้บัตรเรื่องและลักษณะของหัวข้อเรื่อง เพื่อให้ผู้ใช้สามารถค้นหาข้อมูลจากหนังสือและเอกสารในห้องสมุดได้ด้วยตัวเอง